

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Ma 70 éve egyesült Pest Budával*

Forrás:

Pesti Újság

Bp.

(Hely)

1942 XII. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

Idő

"1872/1942"

Személy

MA HETVÉN ÉVE EGYESÜLT PEST BUDÁVAL

270.000-ról 1,2 millióra nőtt a főváros lakossága

Pestnek Budával történő egyesítése évszázados óhaja volt nemcsak a két város lakosságának, hanem szinte az egész magyarságnak. Szerepny György például már a XVI. században Buda-Pestet kötőjellel közli, illetve jelöli meg a két várost. Széchenyi pedig a „Világ”-ban már a mai írásmóddal, vagyis Budapesttel írja a két ikervárost. Az egységesítő mozgalomnak nagy lendületet adott a Lánchíd építése, amely, ha nem is forma szerint, de lényegében egybekötötte és egyesítette a két várost. A Lánchidnak ezt az egységesítő hatását és jelentőségét az 1848-as független magyar kormány is észrevette és 1849 június 24-én a belügyminiszter elrendelte Buda és Pest egyesülését, továbbá Óbuda bekebelezését.

A szabadságharc bukása után az egységesítő mozgalom érthetően vesztett erejéből. Bécsnek nem volt érdeke Budának és Pestnek gazdasági és központi megerősítése, amit

a két városnak földrajzi és gazdasági egyesítése felétlenül jelentett volna. Az 1867-es kiegyezés után az egységesítő mozgalom azonban új erőre kapott. Tóth Vilmos belügyminiszter 1871 november 9-én törvényjavaslatot készítettett „Buda és Pest fő és szabad királyi városok beigazgatási szervezéséről”. A javaslat nyolc fejezetre és 86 paragrafusra oszlott. Az első fejezet első és második paragrafusa a következőképpen rendelkezett:

„Buda és Pest szabad királyi fővárosok egyesítettén: a „Budapest főváros” elnevezéssel ezentúl egy törvényhatóságot fognak képezni.

Óbuda mezőváros a Margitszigettel együtt Pest-Pilis és Solt megyék területéből kikebelezetik, e megyék hatósága alá kivéttik és Budapest területével egyesítettén, a főváros hatósága alá helyezték.”

Amikor a főváros polgármesterétől és alpolgármesterétől nem követelték képzettséget

A javaslat többi fejezete a főváros rendőrségéről, adózásáról, közigazgatásának megszervezéséről és több hasonló intézkedésről szól. A VII. fejezet csak egyes tisztviselőktől követel meg képzettséget, a polgármestertől és az alpolgármesterektől nem.

A törvényjavaslatához a belügyminiszter indokolást is esatolt, amely szerint „Azon eszme, hogy Buda-Pest egyesítessék és a két város együtt képezze az ország fővárosát, már egynegyed századnál több idő óta foglalkoztatja a közvéleményt. Az 1848. évi törvényhozás, amely a magyar kormány székhelyéül Budapestet tűzte ki, a két várost egynek és ugyyszólván elvileg az ország együttes fővárosának mondotta ki... A magyar államnak oly központra lesz szüksége, amely a magyar ál-

lam érdekeinek valóságos gyűlhelye, ezeknek legfőbb támasza és előmozdítója legyen, mely a magyar állami-ság eszméjét méltóan képviselje és a nemzeti fejlődés érdekében mind szellemileg, mind anyagilag a részekre ellenállhatatlan vonzóerőt gyakorol.” Végül felemlíti az indoklás, hogy Buda és Pest városok közgyűlésein a fővárosok egyesítése ellet egyetlen hang sem szólt fel.

A képviselőház 1872 november 26-án kezdte meg a törvényjavaslat tárgyalását, amely december 9-én már befejeződött.

1872 december 23-án, vagyis 70 évvel azelőtt Tóth Vilmos belügyminiszter a már szentesített törvény értelmében a városokhoz intézett leiratában megkezdte a törvény végrehajtását.

Helven év a'att a főváros lakossága 270,526-ról 1.196.145-re emelkedett

A két fővárosnak egyesítése természetesen 270.526 lakost számlált. Hetven év múlva a főváros népessége 1.196.145 főre emelkedett. Hét évtized leforgása alatt a főváros lakossága tehát 442 százalékkal emelkedett.

az egyesüléskor a három város összesen 270.526 lakost számlált. Hetven év múlva a főváros népessége 1.196.145 főre emelkedett. Hét évtized leforgása alatt a főváros lakossága tehát 442 százalékkal emelkedett.

A legnagyobb volt az emelkedés Pest lakosságánál, ahol a 452 szá-

zaleket éri el. Buda lakossága 412, Óbudáé pedig 421 százalékkal szaporodott. Végeredményben tehát a három város fejlődése alig tér el egymástól; nem igazolódott be azoknak az aggodalma, akik a három város egyesítésétől Budának és Óbudának a visszafejlődését féltették. Ugyancsak nem vált valóra egyesületen látóknak az a jóváindulás, hogy a nagyobb kiterjedésű, nagyobb lakosságú és nagyobb pénzü Pest két testvérvárosát kiuzsorazza. A három város minden tekintetben kiegészíti egymást. Pest továbbra is megmaradt az ipar és kereskedelem központjának, Buda dombjain és hegyein új kertvárosok alakultak és újabban a bizonyos szempontból elhanyagolt Óbudát is bekapcsolják az új főváros gazdasági és társadalmi vérkeringésébe.

Ma, hetven év távlatából tekintve az egységesítő mozgalom, érthetően lennek találjuk, hogy annyi nehézségekbe ütközött és megvalósítása olyan soká húzódott. Ugy vagyunk vele, mint Amerika felfedezésével: most, hogy csak Budapestet ismerünk, el sem tudjuk képzelni, hogy egy emberöltő előtt Buda, Pest és Óbuda három külön, önálló és egymástól független város volt.